

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.)

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ

កំណែលើកទី ១៦

ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនាឆ្នាំ ២០១៨

សេចក្តីសង្ខេប 3

I. សេចក្តីផ្តើម 3

II. វិធានការដែលអាចជួយបញ្ចប់ផែនការធានាថាមានសុវត្ថិភាព 9

III. ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត 11

    ក. ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត 11

    ខ. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ 14

IV. ផែនការបញ្ចប់សវនាការ 16

    ក. សំណុំរឿង០០២/០២ 17

    ខ. សំណុំរឿង០០៣ និង សំណុំរឿង០០៤ 20

V. ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ 20

    ក. សំណុំរឿង០០២/០២ 20

    ខ. សំណុំរឿង០០៣ និងសំណុំរឿង០០៤ 20

VI. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន 21

ឧបសម្ព័ន្ធ ៖ តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកសម្រាប់ការបញ្ចប់ផែនការ ដែលរួមមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ ។

សំគាល់៖

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានកែសម្រួលរៀងរាល់មួយត្រីមាសម្តង ក្នុងគោលបំណងរៀបចំផែនការ។ មាតិកានៃគម្រោងនេះ រួមមានការប៉ាន់ប្រមាណនូវពេលវេលាសម្រាប់សំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់នៃ អ.វ.ត.ក. គិតត្រឹមពេលនៃការកែសម្រួលនេះ។ កត្តាមួយចំនួន ក្នុងនោះរួមមានការវិវត្តនៃដំណើរការនីតិវិធី គឺអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើការប៉ាន់ប្រមាណទុកទាំងនេះ។ ហេតុដូច្នេះ ពេលវេលាដែលគ្រោងទុកទាំងឡាយមិនផ្ទុះបញ្ចាំងតម្រូវការតាមផ្លូវច្បាប់ទៅលើព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗខុសៗគ្នានឹងត្រូវសម្រេចនៅពេលណានោះឡើយ។ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានរៀបចំនិងចេញដោយការិយាល័យរដ្ឋបាល ដោយមានការចូលរួមយោបល់ពីការិយាល័យតុលាការទាំងអស់។

សេចក្តីសង្ខេប

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការសម្រាប់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អង្គជំនុំជម្រះ”) ត្រូវបានរៀបចំឡើងជាលើកដំបូងនៅខែមីនា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះពិភាក្សាយោបល់ពីសំណាក់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ជាមួយនឹងចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះផ្សេងៗ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគាត់។ នេះគឺជាការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រចាំត្រីមាសទី១៦ នៃ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះដែលបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨។

នៅក្នុងកំឡុងត្រីមាសនេះអង្គជំនុំជម្រះបានបន្តពិភាក្សាសម្រេចអំពីសាលក្រម និងធ្វើសេចក្តីព្រាងសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២។ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានបញ្ជូនសំណុំរឿងជូនសហព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យដើម្បីធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ។

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ក្នុងគោលបំណងដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងអំពី ស្ថានភាពនៃដំណើរការនីតិវិធីតុលាការគិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨។

I. សេចក្តីផ្តើម

- ១ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (“អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ”) បានចាប់ផ្តើមដំណើរការរបស់ខ្លួននៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០៦ និងបានដំណើរពេញលេញបន្ទាប់ពីការអនុម័តវិធានផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧។ អណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ គឺដើម្បីកាត់សេចក្តី “មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជនទាំងឡាយដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើច្បាប់ព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា ការរំលោភទៅលើច្បាប់មនុស្សធម៌ និងទម្លាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងការរំលោភលើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ដែលប្រទេសកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ហើយដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី១៧ ខែ មេសា ដល់ថ្ងៃទី ០៦ ខែ មករា ឆ្នាំ១៩៧៥”¹។

¹ កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

២ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការនេះបានបរិយាយយ៉ាងលម្អិតដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងបរិបទនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ A/RES/68/247B ដែលក្នុងចំណោមបញ្ហាផ្សេងៗទៀត បានកំណត់អាណត្តិរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញឱ្យរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្របញ្ចប់ ដោយមានផែនទីបង្ហាញផ្លូវច្បាស់លាស់មួយ។ ឯកសារនេះធ្វើឡើងដោយអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដោយមានការពិគ្រោះយោបល់តាមរយៈការិយាល័យរដ្ឋបាលជាមួយចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងសហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការបញ្ចប់នេះរៀងរាល់ត្រីមាស។ ឯកសារនេះគឺជាកំណែលើកទី១៦ ហើយបានបញ្ចូលនូវការកែតម្រូវនានា ដោយផ្អែកលើការវិវត្តនៃដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរវាងថ្ងៃទី ១ ខែ មករា ដល់ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៨។

៣ ឯកសារនេះផ្តោតជាពិសេសលើការវិវត្តន៍នាពេលថ្មីៗនេះ នៅក្នុងសំណុំរឿងដែលនៅសេសសល់ទាំងបីដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក និងផ្តល់នូវព័ត៌មានអំពីប្រភេទនៃរឿងក្តី ព្រមទាំងស្ថានភាពនៃសំណុំរឿងទាំងនោះ ព្រមទាំងជំហាននានាដែលត្រូវបំពេញ មុនពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការទាក់ទងនឹងសំណុំរឿងកំពុងរង់ចាំបច្ចុប្បន្ននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ បញ្ចប់ជាស្ថាពរតាមផ្លូវច្បាប់។ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានថ្លែងជាសាធារណៈថា នឹងពុំមានសំណុំរឿងបន្ថែមទៀតទេ បន្ទាប់ពីសំណុំរឿង ០០៣ និង ០០៤²។ ហេតុនេះ សំណុំរឿងដែលមាននាពេលនេះគឺជាសំណុំរឿងសរុបដែល អ.វ.ត.ក. ត្រូវចាត់ការតាមនីតិវិធី។

² សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិស្តីទី៖ អំពីការដាក់ជូននូវដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរថ្មីៗ ចំនួន ២ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី ៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០០៩ ([www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC_Act_Int_Co_Prosecutor_8_Sep_2009_\(Eng\).pdf](http://www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC_Act_Int_Co_Prosecutor_8_Sep_2009_(Eng).pdf))។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍សាធារណៈដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាទាក់ទងនឹងការស៊ើបអង្កេតក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ចេញផ្សាយថ្ងៃទី ៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២ (www.eccc.gov.kh/sites/default/files/media/ECCC%20OCP%205%20June%202012%20En.pdf) និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងបន្ទុកការងាររបស់ អ.វ.ត.ក ចេញផ្សាយថ្ងៃទី ២៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤ (<http://www.eccc.gov.kh/en/articles/statement-international-co-prosecutor-regarding-eccc-caseload>)។

៤ សំណុំរឿង០០១ ប្រឆាំងនឹង កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ហៅ ឌុច) គឺជាសំណុំរឿងដំបូងដែលជំនុំជម្រះនៅ ចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ អ.វ.ត.ក. ។ នៅថ្ងៃទី០៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានប្រកាសសាលដីការបស់ខ្លួននៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូង ធ្វើឱ្យសំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ចប់ស្ថាពរ។ កាំង ហ្គេចអ៊ាវ ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ អស់មួយជីវិត។

៥ អង្គជំនុំជម្រះបានបំបែកបទចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ទៅជាសវនាការតូចៗចំនួន២ ។ អង្គជំនុំ ជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមនៅក្នុងសវនាការដំណាក់កាលទីមួយដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ កំណត់ឈ្មោះសំណុំរឿងថា សំណុំរឿង០០២/០១ នៅថ្ងៃទី ០៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៤ ប្រឆាំងនឹង នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ ជនជាប់ចោទពីរនាក់ទៀតនៅក្នុងរឿងក្តី គឺ អៀង សារី និង អៀង ធីរិទ្ធ បាន ទទួលមរណភាពនៅថ្ងៃទី ១៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ និងថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥ ហេតុនេះហើយ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងនឹងពួកគេត្រូវបានរំលត់។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបាន រកឃើញថា ខៀវ សំផន និង នួន ជា មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ ដែលបាន ប្រព្រឹត្តក្នុងអំឡុងថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៧ និងត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ម្នាក់ៗឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ទាំង នួន ជា និង ខៀវ សំផន បានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំង នឹងសាលក្រមសាលាដំបូង។ សហព្រះរាជអាជ្ញាក៏បានដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខកម្រិត ត្រឹមតែស្នើសុំសេចក្តី ប្រកាសជាប្រយោជន៍ទៅលើការអនុវត្តទម្រង់ទូលាយបំផុត នៃសហឧក្រិដ្ឋកម្ម រួមដែលហៅថា JCE III ជាទម្រង់ទទួលខុសត្រូវមួយនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ។ ដំណើរការនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងសំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦ ដោយមានការប្រកាសសាលដីការ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល និងបិទផ្លូវតវ៉ា។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលតម្កល់សាលក្រមសាលា ដំបូងដែលផ្តន្ទាទោសជនជាប់ចោទទាំងពីរដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។

៦ ការជំនុំជម្រះទីពីរកំពុងដំណើរការក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ដែលអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញដាក់ឈ្មោះថា សំណុំរឿង ០០២/០២ គឺផ្តោតលើជម្រើសតំណាងបទចោទមួយចំនួនដែលនៅសល់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ ចោទ នួន ជា និង ខៀវ សំផន។ បទចោទទាំងនោះរួមមាន៖ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្ម សង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិលើប្រធានបទ ការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម វៀតណាម

សហករណ៍ត្រាំកក់ (រួមទាំងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់និងការប្រព្រឹត្តិទ្វេលើពុទ្ធសាសនិក) ការដ្ឋានទំនប់
១មករា ការដ្ឋានសាងសង់ព្រលានយន្តហោះកំពង់ឆ្នាំង មន្ទីរសន្តិសុខអូរកន្សែង ភ្នំក្រាល និងស-២១
ការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង និងការដាក់បទបញ្ជាលើអាពាហ៍ពិពាហ៍។ សវនាការលើភស្តុតាងចាប់ផ្តើម
នៅថ្ងៃទី០៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ហើយបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧។ អង្គជំនុំជម្រះ
សាលាដំបូងបានបើកសវនាការចំនួន២៧៤ថ្ងៃ និងស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីចំនួន ១១៤ នាក់ ដើមបណ្តឹង
រដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៦៣ នាក់ និងអ្នកជំនាញចំនួន៨នាក់។ សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹង
រដ្ឋប្បវេណីបានដាក់សំណើទាមទារសំណងចុងក្រោយរបស់ខ្លួននៅថ្ងៃទី ៣០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៧
និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបន្ថែមលើបញ្ហាថវិកានៅថ្ងៃទី៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
បានស្តាប់សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញដោលពីថ្ងៃទី ១៣ ដល់ថ្ងៃទី ២៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ
២០១៧។ បច្ចុប្បន្ននេះ អង្គជំនុំជម្រះកំពុងពិភាក្សាសម្រេចអំពីសាលក្រមរបស់ខ្លួន និងធ្វើសេចក្តីព្រាង
សាលក្រមដោយមានសំអាងហេតុ ដែលសាលក្រមនេះរំពឹងថានឹងចេញនៅត្រឹម ត្រីមាសទី៣ឆ្នាំ
២០១៨។

៧ នៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៧ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញសេចក្តីសម្រេចបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី
ពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមាន
បញ្ជូលនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ឬ០០២/០២។ ហេតុដូច្នោះ ដំណើរការនីតិវិធីតុលាការក្នុងសំណុំ
រឿង០០២ នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅពេលសាលក្រមសំណុំរឿង០០២/០២ ចូលជាស្ថាពរ។

៨ ស្ថានភាពនៃការស៊ើបអង្កេតសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ មានដូចខាងក្រោម៖
ក- នៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានចេញដីកាដោះស្រាយ
ដោយមានសម្ភារហេតុពេញលេញលើកលែងចោទប្រកាន់សំណុំរឿង ០០៤/០១។ ដីកាដោះស្រាយ
កំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ។

ខ- នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានបញ្ជូន សំណុំ
រឿង០០៣ ទៅការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញាពិនិត្យដើម្បីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរ។ សហព្រះរាជ

អាជ្ញាធរដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរនៅ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧។ ដីកាដោះស្រាយក្នុង សំណុំរឿង នេះរំពឹងថានឹងចេញនៅត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨។

គ- នៅថ្ងៃទី ១៨ និង ២១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៧ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលដីកា សន្និដ្ឋានស្ថាពរចំនួនពីរក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ពីសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ និង សហព្រះរាជអាជ្ញា អន្តរជាតិ។ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានទទួលចម្លើយតបរបស់មេធាវីការ ពារក្តី។ ដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿងនេះរំពឹងថានឹងចេញនៅត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ ២០១៨។

ឃ- នៅថ្ងៃទី ៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៧ កិច្ចស៊ើបសួរ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ត្រូវបានបញ្ចប់ ជាលើកទី២ ក្រោយពីដោះស្រាយសំណើបន្ថែមជាច្រើនពីភាគី។ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងសំណើសុំ បំពេញកិច្ចស៊ើបសួរបន្ថែមក្នុងសំណុំរឿង០០៤។ សំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅសហព្រះរាជអាជ្ញា ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានស្ថាពរនៅថ្ងៃទី១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨។ ដីកាដោះស្រាយនៅក្នុងរឿងក្តីនេះ រំពឹងថា នឹងចេញនៅក្នុងអំឡុងត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ ២០១៨។

៩ តាមរយៈការវិវត្តន៍ក្នុងត្រីមាសចុងក្រោយនេះ គម្រោងបញ្ចប់ផែនការរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ កំណត់ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួន១០សម្រាប់សំណុំរឿងដែលអង្គជំនុំជម្រះនានាបានទទួល។ ព្រឹត្តិការណ៍ សំខាន់ៗដែលនៅសេសសល់នៅក្នុងសំណុំរឿង០០២ និង ការព្យាករណ៍ ដែលពាក់ព័ន្ធគឺ៖

- (i) ការចេញសាលក្រមនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ (ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨)។
- (ii) ពេលវេលាកំណត់នៃការដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៨) និង
- (iii) ចេញសាលដីកានៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ប្រសិនបើមានបណ្តឹងសាទុក្ខ (ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០២០)។

១០ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿង០០៤ សំណុំរឿង០០៤/០១ និងសំណុំរឿង០០៤/០២ ព្រឹត្តិការណ៍ ដាច់ដោយឡែកត្រូវបានកំណត់សម្រាប់ដំណាក់កាលស៊ើបសួរ ដែលនៅសេសសល់ ហើយ ក្នុងករណី

មានការចោទប្រកាន់នោះនឹងមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់បន្ថែមទៀតសម្រាប់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ និង បណ្តឹងសាទុក្ខ³។ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់សម្រាប់ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតដែលបន្តនៅសេសសល់ គឺ៖

- (iv) ការចេញដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេច ថាតើបញ្ជូន រឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨)។
- (v) សេចក្តីសម្រេចដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ណាមួយ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ថាតើត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីក្នុងសំណុំ រឿងនោះ (ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩) ។
- (vi) ការចេញដីកាដោះស្រាយសំណុំរឿង០០៤ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចថាតើបញ្ជូនរឿងទៅ ជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៨)។
- (vii) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ថាតើបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ ២០១៩)។
- (viii) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ សំណុំរឿង០០៤/០១ ថាតើបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៨) ។
- (ix) ការចេញដីកាដោះស្រាយសំណុំរឿង០០៤/០២ ជាមួយនឹងសេចក្តីសម្រេចថាតើបញ្ជូនរឿង ទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨)។
- (x) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ថាតើបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ ឬក៏បញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី (ត្រីមាសទី២ ឆ្នាំ២០១៩)។

³ ដីកាដោះស្រាយនឹងបញ្ជាក់ថានឹងមានការចោទប្រកាន់ឬទម្លាក់ការចោទប្រកាន់។ ដោយសារស្ថានភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី បច្ចុប្បន្ន នៅពេលនេះយើងមិនអាចព្យាករណ៍ពេលវេលាជាក់លាក់ទាក់ទងនឹងគ្រោងការជំនុំជម្រះក្តីបានឡើយ។

II. វិធានការដែលអាចជួយបញ្ឈប់ផែនការធានាសុខភាព

១១ ដំណើរការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងទៅត្រូវបានរំខានដោយអសន្តិសុខ ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុដែលចេះតែបន្តកើតមាន ដែលបណ្តាលឱ្យបុគ្គលិកចំនួនពីររូបបានបោះបង់ការងារក្នុង អំឡុងឆ្នាំ២០១៣ ព្រមទាំងបុគ្គលិកចេញចូលពីមុខតំណែងដោយមិនសមហេតុផល។ ការអនុម័តរបស់ មហាសន្និបាតទៅលើឧបត្ថម្ភធនសម្រាប់ឆ្នាំសារពើពន្ធគ្រឹក្សា២០១៤-២០១៧ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ដែលបានធ្វើឱ្យមានស្ថិរភាពដល់ស្ថានភាពថវិកានិងធ្វើឱ្យមានការផ្តោតមូលទៅ លើការធ្វើឱ្យវិវត្តទៅមុខនៃអាណត្តិកុលាការ។ ចំពោះភាគីជាតិវិញ ការលំបាកផ្នែកលំហូរសាច់ប្រាក់ បាននាំឱ្យមានការពន្យារពេលបើកប្រាក់បៀវត្សសម្រាប់បុគ្គលិកជាតិនៅក្នុងកំឡុងពាក់កណ្តាល ឆ្នាំ២០១៥ ដែលប៉ះពាល់ដល់ការផ្តោតអារម្មណ៍ និងទឹកចិត្តបំពេញការងារ។

១២ ក្រោយពីមានការសម្តែងនូវការគាំទ្រពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមហាសន្និបាតអង្គការ សហប្រជាជាតិ ក្នុងលក្ខណៈជាវិធានការពិសេស បានអនុញ្ញាតឱ្យអគ្គលេខាធិការសម្រេច កំណត់ទឹកប្រាក់ចំនួនមិន លើសពី ៨ លានដុល្លារ នៅថ្ងៃទី២៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីបន្ថែមបង្រួបបង្រួមធនធានថវិកាស្ម័គ្រចិត្តរបស់ ភាគីអន្តរជាតិនៃ អ.វ.ត.ក សម្រាប់រយៈពេលគិតចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករា ដល់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៨។ សកម្មភាពទាន់ពេលវេលានេះបានជួយសម្រួលយ៉ាងច្រើនដល់ប្រតិបត្តិការនៅ អ.វ.ត.ក មិនឱ្យអាករអួលក្នុងកំឡុង៤ខែដំបូងនៃឆ្នាំ២០១៨ ដោយបើកឱកាសឱ្យមានការវែងអង្កាស ថវិកា ស្ម័គ្រចិត្តបន្តទៀត។ ជាងនេះទៀត ការសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្នុងការផ្តល់វិភាគទាន ដោយផ្ទាល់ ចំនួន៤,០លានដុល្លារដូចដែលបានធ្វើនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដើម្បីចំណាយទៅលើប្រាក់បៀវត្ស បុគ្គលិកជាតិ៦ ខែដំបូង ក៏ដូចជាចំណាយប្រតិបត្តិការសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៨ គឺជាវិធានការដ៏សំខាន់ ដែលជួយដល់ប្រតិបត្តិការបច្ចុប្បន្នរបស់ភាគីជាតិនៃអ.វ.ត.ក។ ដោយរួមបញ្ចូលគ្នាបែបនេះ វិធានការ ទាំង នេះធានា ថា ដំណាក់កាលដែលមានទំហំការងារច្រើនបំផុត បច្ចុប្បន្ននៅក្នុងកិច្ចការរបស់ អ.វ.ត.ក បានបន្ត ទទួលបាននូវការយក ចិត្តទុកដាក់ជានិច្ច។ លើសពីនេះទៀត វិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត តាមការប៉ាន់ប្រមាណគឺ មានចំនួន ១០,២៤លានដុល្លារ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិ និង ១,៥៧ លានដុល្លារ សម្រាប់ភាគីជាតិ ដោយប្រៀបទៅនឹងគម្រោងថវិកាដែលបានអនុម័តរួចហើយចំនួន ១៨,៨៩ លាន

ដុល្លារ សម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិ និង ៥,៧៩លានដុល្លារសម្រាប់ភាគីជាតិក្នុងឆ្នាំ២០១៨^៤។ ក្នុងករណីនេះ ភាគីអន្តរជាតិបានទទួលទឹកប្រាក់ចំនួន២,១៩ លានដុល្លារ ហើយភាគីជាតិទទួលបាន ចំនួន០,០៩ មក ដល់ពេលនេះ។ ចំនួនតុល្យការរំពឹងថានឹងទទួលបាននៅកំឡុងឆ្នាំនេះ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកៀរគរ ថវិកាកំពុងតែបន្តធ្វើដើម្បីទទួលបានចំនួនថវិកាដែលបានលើកឡើង និង ថវិកាបន្ថែមទៀត។

១៣ ការប៉ាន់ស្មានលើតារាងកំណត់ពេលវេលាខាងក្រោមត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកមូលដ្ឋានថា អង្គជំនុំ ជម្រះ និងការិយាល័យទាំងអស់មានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ និងថា កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាមផ្លូវតុលាការ នឹងមិនត្រូវរំខានដោយសារតែអសន្តិសុខផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ ប្រសិនបើអសន្តិសុខផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុលេចឡើង ម្តងទៀត យើងអាចចាំបាច់ត្រូវកែសម្រួលតារាងពេលវេលាឡើងវិញ។

១៤ នៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ កិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃ អ.វ.ត.ក បានអនុម័តវិសោធនកម្មទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុង ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការកាត់បន្ថយទោលវិសាលភាពកិច្ចស៊ើបសួរលើកណាវិសាលភាពស៊ើបអង្កេត ដែលបានកាត់បន្ថយជាតំណាងឱ្យបទចោទ និងការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ជនសង្ស័យ តាម ការចោទប្រកាន់^៥។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានកាត់បន្ថយវិសាលភាពនៃកិច្ចស៊ើបសួរ ពាក់ព័ន្ធនឹង មាស មុត ក្នុងសំណុំរឿង០០៣, អា អាន ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ និង យីម ទិត្យ ក្នុង សំណុំរឿង ០០៤ អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិនេះ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមាន សិទ្ធិអំណាច កាត់បន្ថយវិសាលភាព នៃការជំនុំជម្រះក្តីមួយដោយមិនរួមបញ្ចូលអង្គហេតុជាក់លាក់មួយ ចំនួនដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដរាបណាអង្គហេតុដែលនៅសល់ដែលត្រូវ ជម្រះ គឺជាតំណាងវិសាលភាពនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជម្រះ^៦។ ឈរលើមូលដ្ឋាននេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលា ដំបូងបានបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុដែលមានចែងក្នុងសំណុំរឿង០០២ ដែលមិនមានបញ្ចូល

^៤ ថវិកាស្នូលចំនួន៤៣.០០០ដុល្លារដែលបានលៃលកសម្រាប់គ្រឿងសង្ហារឹម និងសម្ភារផ្សេងៗ ដកចេញសម្រាប់ភាគីអន្តរជាតិស្រប តាមកថាខណ្ឌ៣១នៃរបាយការណ៍ACABQ (A/72/7/Add.7)។

^៥ វិធាន៦៦ស្ទួន អនុញ្ញាតឱ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតដកចេញអង្គហេតុជាក់លាក់មួយចំនួនពីការស៊ើបអង្កេតដរាបណាអង្គ ហេតុ ដែលនៅសល់អាចយកមកធ្វើជាតំណាងចំពោះវិសាលភាពនៃដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរនិងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើប សួរបន្ថែម។ សេចក្តីសម្រេចប្រើវិធាន៦៦ស្ទួនគឺតម្រូវដោយច្បាប់ដែលនឹងធ្វើនៅដំណាក់កាលជូនដំណឹងពីការបញ្ចប់កិច្ចស៊ើបសួរ។

^៦ វិធាន៨៩ស្ទួន៣។

នៅក្នុង សំណុំរឿង០០២/០១ ឬ០០២/០២។ ហេតុដូច្នោះ ការសម្រេចសេចក្តីចុងក្រោយនៃ សំណុំរឿង ០០២/០២ នឹងបញ្ចប់នូវកិច្ចនីតិវិធីសំណុំរឿង០០២ តែម្តង។

១៥ ក្នុងគោលបំណងបង្កើនសមត្ថភាពស៊ើបអង្កេតរបស់ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ក្រសួង យុត្តិធម៌បានផ្តល់នីតិសម្បទាដល់មន្ត្រីច្បាប់អន្តរជាតិចំនួនប្រាំបួននាក់ក្នុងពេលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីចុះធ្វើ កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយហើយកិច្ចការនេះជាធម្មតាគឺត្រូវបំពេញដោយអ្នកស៊ើបអង្កេតប៉ុណ្ណោះ។ ការបង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការចុះធ្វើកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយនេះ បានជំរុញឲ្យដំណាក់កាលស៊ើបសួរ បានលឿន។ ជាងនេះទៀតសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិបានទទួលលទ្ធផលពីធនធានមនុស្ស របស់ខ្លួន ជាមួយនឹង បុគ្គលិកជំនាញក្រោមកម្ចីតតសំណង និងកម្មសិក្សាការីបន្ថែមទៀតដែលបាន កំណត់ជូនការិយាល័យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ដែលបានបង្កើនលទ្ធផលនៃកិច្ចស៊ើបសួរ។ ជាងនេះ ទៀត ការិយាល័យរដ្ឋបាលបានរក្សាសេវាកម្មរបស់បុគ្គលិកឯកទេសភាសាបន្ថែមទៀត ដើម្បីគាំទ្រដល់ ការិយាល័យតុលាការដើម្បីធានាសេវាបកប្រែនិងប្រតិចារឹកបានទាន់ពេលវេលា។

III. ផែនការបញ្ចប់ការស៊ើបអង្កេត

១៦ កិច្ចស៊ើបសួរក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ ត្រូវបានផ្តួចផ្តើមឡើងក្រោយពីមានដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យ ស៊ើបសួរដាក់ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៩ ហើយក្រោយពីដាក់ សេចក្តី សន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបន្ថែមមួយចំនួនទៀត សំណុំរឿង០០៤ក៏ត្រូវបំបែកទៅជាសំណុំរឿង ចំនួន៣ ពោលគឺ៖ សំណុំរឿង០០៤/០១ ពាក់ព័ន្ធ អ៊ឹម ថែម សំណុំរឿង០០៤/០២ ពាក់ព័ន្ធ អា អាន និង សំណុំរឿង០០៤ ប្រឆាំងនឹង យឹម ទិត្យ។ ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតរួមមានយុត្តាធិការរបស់ (ក) ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និង (ខ) យុត្តាធិការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅដំណាក់កាល បណ្តឹងសាទុក្ខ។

ក. ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

១៧ ក្នុងកំឡុងកិច្ចស៊ើបសួរក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង ០០៤ មានការចុះបំពេញបេសកកម្មជាក់ស្តែងចំនួន ២៦៩លើក និងធ្វើកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយសាក្សីចំនួន ១៤១១នាក់។ កិច្ចស៊ើបសួរគ្រប់សំណុំរឿង ទាំងអស់ត្រូវបានបញ្ចប់ហើយ។ ពាក្យតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួនជាង២៥០០នាក់ បច្ចុប្បន្ន

កំពុងស្ថិតក្រោមការពិនិត្យដើម្បីរៀបចំសេចក្តីសម្រេចទទួលស្គាល់ឬបដិសេធ ហើយនៅសល់តែ កិច្ចការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពតែប៉ុណ្ណោះដែលនៅសេសសល់។

១៨ នៅចុងបញ្ចប់នៃរយៈពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ស្ថានភាពសំណុំរឿងមានដូចខាងក្រោម៖

ក. ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ចម្លើយតបពីមេធាវីការពារក្តីជាភាសាអង់គ្លេសទៅនឹងដីកាសន្និដ្ឋាន របស់សហព្រះរាជអាជ្ញាវត្តមានថាទទួលបាននៅថ្ងៃទី១២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៨ ដោយសំណៅ បកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងផ្តល់ក្នុងពេលឆាប់ៗតាមតែអាចធ្វើទៅបាន។ ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងបឋម កំពុងតែដំណើរការទៅមុខ ដើម្បីកាត់បន្ថយពេលវេលាដែលចាំបាច់ក្រោយពេលដាក់ចម្លើយតបរបស់ មេធាវីការពារក្តី។ សំណើសុំមោឃភាពចំនួន១ដែលផ្អែកលើភស្តុតាងដែលរងការចោទប្រកាន់ថាបាន មកពីការធ្វើទារុណកម្មនៅក្នុងសំណុំរឿងនោះ គឺកំពុងស្ថិតនៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះនៅឡើយ ក្នុងពេលដែលសរសេរផែនការនេះ។

ខ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានធ្វើសេចក្តីព្រាងដីកាដោះស្រាយ បានច្រើនគួរសមហើយ ប៉ុន្តែការត្រឡប់ទៅវិញរបស់បុគ្គលិកសំខាន់ៗនៃក្រុមភាគីអន្តរជាតិអាចធ្វើឱ្យ មានការពន្យារពេលបន្ថែមទៀត។

គ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ សំណុំរឿងត្រូវបានបញ្ជូនទៅសហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ស្ថាពរនៅថ្ងៃទី១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨។ សហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិបានផ្តល់យោបល់ដល់ចៅក្រមថា ផ្អែកលើធនធានរបស់ខ្លួនដែលមានកម្រិត គាត់មិនអាចមានលទ្ធភាពដាក់ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរជាភាសា ខ្មែរ និងអង់គ្លេសក្នុងរយៈពេល៣ខែតាមការកំណត់របស់វិធានផ្ទៃក្នុងឡើយ។ ការព្រួយបារម្ភផ្នែក ភស្តុភារស្រដៀងគ្នានេះត្រូវបានលើកឡើង ដោយមេធាវីការពារក្តីអំពីពេលវេលាដែលចាំបាច់សម្រាប់ ចម្លើយតបរបស់ពួកគេទៅនឹងដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ សហចៅក្រមស៊ើប អង្កេតចាត់ទុកថាការព្រួយបារម្ភនេះជាការត្រឹមត្រូវហើយបានអនុញ្ញាតឱ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនជាភាសាអង់គ្លេសក្នុងរយៈពេល៣ខែ ហើយដាក់សំណៅបកប្រែភាសាខ្មែរ ក្នុងពេលឆាប់ៗតាមតែអាចធ្វើទៅបាន។ មេធាវីការពារក្តីនឹងត្រូវបានផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បី ឆ្លើយតប។ សំណើសុំមោឃភាពចំនួន២ ដែលសំណើចំនួន១ផ្អែកលើភស្តុតាងដែលបានមកពីការធ្វើ ទារុណកម្មនៅក្នុងសំណុំរឿងនោះ ហើយសំណើចំនួន១ទៀតទាក់ទិននឹងឯកសារដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្ប

វេណី។ សំណើទាំងពីរនេះបច្ចុប្បន្នកំពុងស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ខណៈដែលកំពុងសរសេរផែនការនេះ។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សំណុំរឿងនេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅសហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីធ្វើដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពរ ពីព្រោះថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបានសម្រេចពីមុនរួចមកហើយថាខ្លួននឹងមិនប្រើប្រាស់ភស្តុតាងដែលបាន មកពីការធ្វើទារុណកម្មទេ បោះទោះបីជាជាផ្លូវការភស្តុតាងនោះកំពុងស្ថិតនៅក្នុងសំណុំរឿងក៏ដោយ ហើយប្រសិនបើអង្គបុរេជំនុំជម្រះសម្រេចមោឃភាពភស្តុតាងមួយចំនួនជាក់លាក់ ភាគីអាចទទួល បានឱកាសធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានលើបញ្ហានេះតាមការចាំបាច់។

១៩ រយៈពេលធ្វើចម្លើយតបណាមួយគឺចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលមានការជូនដំណឹងអំពីសំណើភាសាខ្មែរនៃឯកសារណាមួយ។ ជាងនេះទៀត សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ និងក្រុមការងាររបស់គាត់ធ្វើការចម្រងទៅលើសំណើជាភាសាខ្មែរនៃឯកសារដែលបានដាក់។

២០ ដំណើរការសំណុំរឿងទៅមុខនៃសំណុំរឿងទាំងអស់គឺនៅតែអាស្រ័យជាចម្បងទៅលើ ថវិកាគ្រប់គ្រាន់បុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ ការជ្រើសរើសបុគ្គលិកទាន់ពេលវេលាសម្រាប់ តំណែងដែលទំនេរ និង ការបកប្រែឯកសារបានឆាប់រហ័ស។

២១ ផ្អែកលើការទំនាក់ទំនងផ្ទៃក្នុងពីបុគ្គលិកទៅចៅក្រម ការថយចំនួនខាងភាគីអន្តរជាតិនៃការិយាល័យនេះគឺទំនងជាកាន់តែកើនឡើងនៅក្នុងប៉ុន្មានខែខាងមុខដោយមូលហេតុនៃថវិកាមិនច្បាស់លាស់ និងស្ថានភាពជ្រើសរើសបុគ្គលិកនៅ អវតក និងសកម្មភាពស្វែងរកការងាររបស់បុគ្គលិកទាំងអស់ដែលចេះតែកើនឡើងមួយរយៈមកហើយ។ ឧទាហរណ៍ បុគ្គលិកស្នូល P-3 ចំនួន១នាក់នៃក្រុម ០០៤/០២ ដែលក៏ជាអ្នកទទួលបន្ទុកចាត់ចែង និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ថ្មីៗនេះបានលាលែងពីការងារ ហើយនឹងចាកចេញនៅពាក់កណ្តាលខែមេសា ឆ្នាំ២០១៨។ បុគ្គលិកចំនួន១នាក់ទៀតក្នុងក្រុម០០៤/០២ដែលធ្វើការនៅតាមមូលដ្ឋានជាកុងស៊ុលតង់ ក៏នឹងចាកចេញផងដែរ។ ការជ្រើសរើសបុគ្គលិកមកជំនួសកន្លែងទាំងពីរនេះនឹងនាំឱ្យមានការបាត់បង់សមត្ថភាពធ្វើសេចក្តីព្រាងឯកសារនានា។ ដូច្នោះ ពេលវេលាដែលបានកំណត់ពីមុនសម្រាប់សំណុំរឿង០០៤/០២នឹងត្រូវប៉ះពាល់។ ហេតុដូច្នោះ ពុំមានលក្ខណៈប្រាកដប្រជាទេថាតើត្រីមាសទី៣នឹងមានផលប៉ះពាល់អ្វីកើតឡើង។ រាល់ការពន្យារពេលបន្ថែមណាមួយនឹងត្រូវផ្តល់ជាយោបល់ជូនការិយាល័យរដ្ឋបាល នៅពេលដែលស្ថានភាពមានលក្ខណៈកាន់តែច្បាស់។

២២ ជាទូទៅ ដោយហេតុថាចំនួនបុគ្គលិកនៅក្នុងការិយាល័យកាន់តែតិចទៅៗ សូម្បីតែការលាយបំបន្តិចបន្តួចក៏ជាហានិភ័យធ្ងន់ធ្ងរចំពោះការធានានូវស្មារតីរបស់ស្ថាប័ន និង ការអនុវត្តតាមពេលវេលាដែលគ្រោងទុកដែរ។ បុគ្គលិកថ្មីចាំបាច់ត្រូវការយល់ដឹងពីនីតិវិធីនិងភស្តុតាងដើម្បីធ្វើការឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពទៅលើសំណុំរឿង។ ប្រការនេះមានផលប៉ះពាល់ជៀសមិនរួចទៅលើការវិវត្តនៃសំណុំរឿង ជាពិសេសក្នុងដំណាក់កាលយឺតយ៉ាវនេះ⁷។

២៣ កត្តាទាំងឡាយដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ជាលទ្ធផលគឺនាំឱ្យចេញដីកាដោះស្រាយដូចខាងក្រោម។ តារាងកំណត់ពេលវេលានៅតែមិនអាចនិងមិនគួរចាត់ទុកជាអ្វីឱ្យលើសពីការព្យាករណ៍អាកាសធាតុនោះឡើយ ទោះជាក្នុងករណីណាក៏ដោយ។

- ក. ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ត្រីមត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨។
- ខ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤ ត្រីមត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ ២០១៨។
- យ. ក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០២ ត្រីមត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨។

ខ. អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

២៤ ក្នុងត្រីមាសទី១ ឆ្នាំ២០១៨ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានចេញសាលដីកាចំនួន ១ ទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន១ និងពិភាក្សាសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៤/០១។

២៥ នៅចុងបញ្ចប់នៃរយៈពេលធ្វើសេចក្តីវាយការណ៍នេះ អង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំនួន៦ ញត្តិស្នើសុំមោឃភាព និង សំណើ ដែលសំណើចំនួន ២ ក្នុងចំណោមនោះត្រូវបានដាក់ចាប់តាំងពីមានការកែប្រែចុងក្រោយនៃផែនការបញ្ចប់មកម៉្លោះ៖

- ក. ក្នុងសំណុំរឿង០០៣ ញត្តិស្នើសុំមោឃភាពចំនួន ១។

⁷ នៅពេលកិច្ចស៊ើបអង្កេតកំពុងបន្តដំណើរការ បុគ្គលិក(ផ្នែកច្បាប់)ថ្មីស្ថិតនៅក្នុងរយៈពេលនៅចន្លោះកណ្តាល ពីព្រោះការធ្វើសេចក្តីព្រាងដីកាដោះស្រាយមិនប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកម្រិតដូចគ្នានោះទេ។ ប៉ុន្តែនៅពេលនេះ ការបាត់បង់បុគ្គលិកនិងការជ្រើសរើសបុគ្គលិកថ្មីមានន័យថាជាការបាត់បង់ពេលវេលានិងសមត្ថភាពធ្វើសេចក្តីព្រាង។ បានសេចក្តីថា ផលប៉ះពាល់ទៅលើតារាងពេលវេលាចេញដីកាដោះស្រាយគឺមានលក្ខណៈផ្ទាល់ និង បន្ទាន់។

ខ. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ញត្តិស្នើសុំមោឃភាពចំនួន២។

គ. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០១ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយប្រឆាំងនឹងអង្គសេចក្តីនៃដីកាដោះស្រាយ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍មួយពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នោះ និងសំណើថ្មីមួយ ទៀតស្នើសុំធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ។

២៦ ទាក់ទិននឹងការបញ្ចប់នីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះរក្សាការតាំងចិត្តក្នុងការចេញសេចក្តីសម្រេចលើដីកា ដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង០០៣ និង០០៤ក្នុងពេលវេលាសមស្រប ដែលគ្រោងនឹងបញ្ចប់ក្នុងរយៈ ពេល៦ខែ អាស្រ័យលើលក្ខណៈនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាន បុគ្គលិក និងធនធានបកប្រែភាសាដែលមានកម្រិត ចាប់ពីពេលដែលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវបាន “ទទួលពេញលេញ” ពោលគឺ នៅពេលភាគីទាំងអស់បាន អនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការដាក់ សេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សររួចរាល់ហើយ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០១ ការដាក់សេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទាំងអស់ទៅលើបណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ បានបញ្ចប់រួចហើយនៅ ថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៧ ហើយបានត្រូវការពេល វេលាចំនួន ៤ខែ គិតចាប់ពីពេលចេញសំអាងហេតុនៃ ដីកាដោះស្រាយ។ ហេតុនេះ ការប៉ាន់ស្មាននាពេល បច្ចុប្បន្ន មានដូចខាងក្រោម៖

ក. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ ការចេញសាលដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយត្រូវបានប៉ាន់ស្មានត្រឹមត្រឹមសទី២ ឆ្នាំ២០១៩។

ខ. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ការចេញសាលដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយត្រូវបានប៉ាន់ស្មានត្រឹមត្រឹមសទី៣ ឆ្នាំ២០១៩។

គ. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០១ ការចេញសាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយចេញត្រឹមត្រឹមសទី២ ឆ្នាំ២០១៨។

ឃ. នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០២ ការចេញសាលដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើបណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ ត្រឹមត្រឹមសទី២ ឆ្នាំ២០១៩។

២៧ រាល់ការប៉ាន់ស្មានទាំងអស់ក៏អាស្រ័យទៅលើពេលវេលាចាំបាច់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ការទទួលបាន បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ពេញលេញ បុគ្គលិកដែលមាននៅក្នុងអង្គបុរេជំនុំជម្រះ និងការបកប្រែសេចក្តីសន្និដ្ឋាន របស់ភាគីបានឆាប់រហ័ស និងសាលដីកាជាបីភាសារបស់តុលាការ។

២៨ ចុងក្រោយ ប្រសិនបើមានការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយរបស់ការិយាល័យ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតស្តីអំពីពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងត្រូវ បានពេលវេលាប្រហែល ៣ ខែ ដើម្បីសម្រេចទៅលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងនេះ ក្រោយពេលចេញសាល ដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ។

IV. ផែនការបញ្ចប់សវនាការ

២៩ តារាងពេលវេលានៃការបញ្ចប់សវនាការត្រូវកំណត់ដោយកត្តានានាដូចជា៖ លក្ខណៈ និងភាពស្មុគ ស្មាញនៃសំណុំរឿង បញ្ហាសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទដែលមានវ័យចាស់ជរា ចំនួនសាក្សី ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញ ដែលត្រូវកោះហៅ ភាពទំនេរនិងរយៈពេលនៃការធ្វើសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី ទាំងនោះ ការបង្អាក់ជាក់ស្តែងនានាក្នុងការបំពេញកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ចំនួនព្យត្តិដាក់ដោយភាគី និងការពិនិត្យពិច័យផ្នែករដ្ឋបាលផ្សេងៗទៀត ក្នុងនោះរួមមានការបកប្រែផ្ទាល់មាត់បានត្រឹមត្រូវ និង ការបកប្រែឯកសារទាន់ពេលវេលា។ ដោយមានកត្តាប្រែប្រួលទាំងនេះ ការស្មានទុកជាមុននូវតារាង កំណត់ពេលវេលាអនុវត្តគ្រោងការ គឺផ្អែកលើបទពិសោធន៍កន្លងទៅ ទាំងនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ វិសាមញ្ញ និងស្ថាប័នតុលាការប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះ។

៣០ ការប្រជុំរៀបចំសវនាការចំនួនមួយ ឬច្រើន តែងតែបានរៀបចំឡើងមុនពេលការចាប់ផ្តើមសវនាការ ជាក់ស្តែង។ សវនាការចាប់ផ្តើមដោយសវនាការបឋម។ នៅក្នុងសវនាការបឋមនេះ អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូង ពិចារណាទៅលើបញ្ជីសាក្សីសក្តានុពល និងអ្នកជំនាញ ដែលដាក់ជូនដោយភាគី ព្រម ទាំងអញ្ញត្រកម្ម លើកឡើងដោយភាគី ហើយភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីអាចផ្តួចផ្តើមនូវចំណុចជាក់ លាក់អំពីសំណងដែលខ្លួនស្នើសុំ។ សវនាការលើអង្គសេចក្តីចាប់ផ្តើមដោយមានការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋាន ដោយសង្ខេបពីសំណាក់សហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយជនជាប់ចោទអាចធ្វើការឆ្លើយតបដោយសង្ខេបបាន មុនពេលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចាប់ផ្តើមតាំងសំណួរដល់ជនជាប់ចោទ ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្ប

វេណី និងសាក្សី និងស្តាប់នូវការបង្ហាញភ័ស្តុតាង។ សហព្រះរាជអាជ្ញាមានបន្ទុកបញ្ជាក់អំពី ពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ។ ដើម្បីផ្ដន្ទាទោសជនជាប់ចោទអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវមានជំនឿ ដោយគ្មានវិមតិសង្ស័យអំពីពិរុទ្ធភាពរបស់ជនជាប់ចោទ។ ក្រោយពេលពិនិត្យភ័ស្តុតាងទាំងអស់រួច ហើយអង្គជំនុំជម្រះស្តាប់ការបិទកិច្ចពិភាក្សាដេញដោលពីសំណាក់ភាគី មុនពេលពិភាក្សាសម្រេច។ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទត្រូវផ្ដន្ទាទោស អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចទៅលើទោសសមស្រប នៅក្នុងសាល ក្រមនោះ។ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃជំហាននីតិវិធីទាំងនេះទើបយើងកំណត់បាននូវព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ ៗផ្សេងៗគ្នាសម្រាប់សវនាការនីមួយៗបាន។

ក. សំណុំរឿង០០២/០២

៣១ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើភស្តុតាងបានចាប់ផ្ដើមនៅថ្ងៃទី៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ដោយអង្គជំនុំជម្រះ ត្រូវធ្វើសវនាការចំនួន៣ថ្ងៃក្នុងមួយសប្តាហ៍។ លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្ររបស់ជនជាប់ ចោទនៅខែមករា ឆ្នាំ២០១៥បង្ហាញថា ការកំណត់៤ថ្ងៃក្នុង១សប្តាហ៍ជាការសមស្រប ដោយសវនាការ ពេលព្រឹកធ្វើឱ្យបានខ្លីបន្តិច។ ដូច្នោះអង្គជំនុំជម្រះបានត្រឡប់ទៅអនុវត្តតាមពេលកំណត់៤ថ្ងៃក្នុង១ សប្តាហ៍វិញ នៅខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៥ ដែលជាការពន្លឿនដល់ការជំនុំជម្រះក្តី។ សវនាការលើភស្តុតាង បានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៧ ក្រោយពីពេលសវនាការអស់ចំនួន២៧៤ថ្ងៃ។ អង្គជំនុំ ជម្រះបានស្តាប់សក្ខីកម្មសាក្សីសរុបចំនួន១១៤ ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីសរុបចំនួន ៦៣ និង អ្នក ជំនាញចំនួន៨នាក់ នៅលើប្រធានបទសហករណ៍ត្រាំកក់ (ក្នុងនោះរួមមាន មន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ និងការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម) ការដ្ឋានទំនប់១មករា ការដ្ឋានព្រលានយន្តហោះកំពង់ឆ្នាំង ការដ្ឋាន ទំនប់ត្រពាំងថ្ម និងការប្រព្រឹត្តិលើជនជាតិចាម និងជនជាតិវៀតណាម មន្ទីរសន្តិសុខអូរកន្សែង និង ភ្នំក្រាល និងមន្ទីរសន្តិសុខស២១ ព្រមទាំងការបោសសម្អាតផ្ទៃក្នុង។ បទបញ្ជាឱ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ លក្ខណៈនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និង តួនាទីរបស់ជនជាប់ចោទ។

៣២ ដើម្បីរៀបចំការបិទដំណើរការនីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការនៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦ ដើម្បី ស្តាប់សារណាពាក់ព័ន្ធនឹងសារណាបញ្ចប់ការដេញដោល និងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការដេញ ដោលក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត។ ដោយកត់សម្គាល់បញ្ហាចម្បងៗលើកឡើងដោយភាគី ជាពិសេស រយៈពេលវែងខុសពីធម្មតា និងភាពស្មុំស្រួលនៃរឿងក្តី អង្គជំនុំជម្រះក៏កំណត់កាលបរិច្ឆេទសម្រាប់

ដាក់សារណាសវនាការនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៧ និងការចាប់ផ្តើមសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការ
ពិភាក្សាដេញដោលនៅថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧។ ក្រោយមក អង្គជំនុំជម្រះបានអនុញ្ញាតឱ្យភាគី
មានពេលវេលាបន្ថែមមួយសប្តាហ៍ទៀត ដើម្បីដាក់សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល ដោយសារ
តែការពិនិត្យឡើងវិញលើប្រតិចារិកសវនាការរបស់អង្គការប្រតិចារិកកំពុងបន្តដំណើរការ ដែល
ប្រការនេះបានបង្កជាផលវិបាកដល់ភាគីក្នុងការពឹងផ្អែកទៅលើកំណត់ហេតុរបស់តុលាការ នៅក្នុង
សារណាបញ្ចប់កិច្ចពិភាក្សាដេញដោល។ ហេតុនេះ ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ការពិភាក្សាដេញ
ដោល ត្រូវបានកំណត់ពេលឡើងវិញ និងបានធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី ១៣ ដល់ថ្ងៃទី ២៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ
២០១៧។ បន្ទាប់ពីនោះមក អង្គជំនុំជម្រះបានផ្អាកសវនាការដើម្បីពិភាក្សាសម្រេច និងរៀបចំសាល
ក្រមនៅក្នុងរឿងក្តីនេះ។

៣៣ ការប៉ាន់ស្មានដំបូងទៅលើតម្រូវការពេលវេលាក្នុងការចេញសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ គឺធ្វើ
ឡើងមុនពេលចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍សំណុំរឿង០០២/០១ ដោយពុំទាន់
បានដឹងមានសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និង អ្នកជំនាញ ចំនួនប៉ុន្មាននាក់នឹងត្រូវផ្តល់សក្ខីកម្ម។
ការប៉ាន់ស្មាននេះ ត្រូវបានកែសម្រួលឡើងវិញនៅក្នុងការកែសម្រួលលើកទី១២ នៃគម្រោងបញ្ចប់
ផែនការ ដោយពិចារណាទៅលើការណ៍ដែលថាមានសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញ ក្នុង
ចំនួនទ្វេដងត្រូវបានស្តាប់សក្ខីកម្មនៅក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២ លើសសំណុំរឿង០០២/០១ ដែរ
ដែលជាការបង្កើតនូវមូលដ្ឋានភស្តុតាងធំជាងមុនច្រើន សម្រាប់ការពិចារណា និងវិភាគនៅក្នុងពេល
ពិភាក្សាសម្រេច និងដំណើរការព្រាងសាលក្រម។ នៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំសាលក្រម ក្រោយពី
បានបញ្ចប់កិច្ចការដុំកំភួនរួចមក។ អង្គជំនុំជម្រះកាន់តែមានលទ្ធភាពវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ ជាក់ស្តែង
នៃមូលដ្ឋានភស្តុតាងកាន់តែធំ។ ដោយសាលក្រមជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ មានចំនួនសរុប
៦៧០ ទំព័រ (រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ) ហេតុដូច្នេះអង្គជំនុំជម្រះរំពឹងថាសាលក្រមជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង
០០២/០២នឹងមានចំនួនលើសពី២០០០សន្លឹក ដើម្បីធានាថាបទចោទទាំងអស់ត្រូវបានចាត់ការបាន
សមស្រប។

៣៤ រយៈពេលគ្រោងទុកសម្រាប់ចេញសាលក្រមនោះបានបង្កើនសារៈសំខាន់នៃការមានចំនួនបុគ្គលិកពេញ
លេញនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះ។ ក៏ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះបានបន្តទទួលរងនូវផលអវិជ្ជមាននៃការចាកចេញ

របស់បុគ្គលិកប្រកួតប្រជែងជាមួយភាពអូសបន្លាយជាប្រព័ន្ធក្នុងដំណើរការជ្រើសរើសបុគ្គលិកអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ដោយមូលហេតុពេលវេលាដែលតម្រូវ ក្នុងការជ្រើសរើស និង ចាត់តាំងបុគ្គលិក (រយៈពេលអប្បបរមា៥ខែ) នៅដំណាក់កាលនេះអង្គជំនុំជម្រះមិនរំពឹងថានឹងជ្រើសរើសបានបុគ្គលិកដែលមានគុណវុឌ្ឍិទាន់ពេលវេលាដើម្បីជួយរៀបចំសាលក្រមឡើយ។ អង្គជំនុំជម្រះធ្វើការកត់សម្គាល់ត្រង់ចំណុចនេះថាការឈប់ពីការងាររបស់បុគ្គលិកអាចរំពឹងថានឹងកើតឡើងដោយសារស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុមិនច្បាស់លាស់របស់សាលាក្តី កិច្ចសន្យារយៈពេលខ្លី និង ការហៀបនឹងបញ្ចប់សាលក្រមសំណុំរឿង០០២/០២ដែលកាន់តែបានជំរុញឱ្យបុគ្គលិកស្វែងរកការងាររយៈពេលវែងនិងមានភាពច្បាស់លាស់។

៣៥ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានបញ្ជាក់ប្រាប់ការិយាល័យរដ្ឋបាលពីមុនមកអំពីបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ចប់ការបកប្រែឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដែលអាចពន្យារពេលបន្តទៀតក្នុងការចេញសាលក្រម។ ដោយហេតុថាកិច្ចការបកប្រែមានទំហំធំនិងក្នុងរយៈពេលខ្លី អង្គជំនុំជម្រះមិនជឿជាក់ថានឹងអាចចេញសាលក្រមជាភាសាដំណាលគ្នាឡើយ។ អង្គជំនុំជម្រះនឹងផ្ដោតសំខាន់លើសំណើជាភាសាអង់គ្លេស និងខ្មែរដើម្បីធានាថាសាលក្រមនឹងត្រូវចេញក្នុងពេលសមស្រប។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះក៏នឹងធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនលើសំណើបកប្រែជាភាសាបារាំង តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយកត់សម្គាល់ថាសាលក្រមជាភាសាបារាំងអាចប៉ះពាល់ដល់កាលបរិច្ឆេទកំណត់នៃបណ្តឹងសាទុក្ខ។

៣៦ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបន្តពិនិត្យស្ថានភាពសុខភាពរបស់ជនជាប់ចោទជាប្រចាំ។ សម្បទារបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការបន្តចូលរួមសវនាការត្រូវបានវាយតម្លៃនៅចុងខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ហើយពិនិត្យឃើញថាជនជាប់ចោទទាំងពីរមានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួមសវនាការ។ ប៉ុន្តែ របាយការណ៍វេជ្ជសាស្ត្រកត់សម្គាល់អំពីជំងឺមួយចំនួនដែលជនជាប់ចោទមាន ហើយបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យបន្តវាយតម្លៃទៅលើមុខងារសតិបញ្ញារបស់ជនជាប់ចោទរៀងរាល់ត្រីមាស។

៣៧ ដោយពិចារណាទៅលើកត្តាទាំងឡាយខាងលើនេះ អង្គជំនុំជម្រះវាយតម្លៃថាជាការចំបាច់គឺត្រូវពន្យារកាលកំណត់នៃការចេញសាលក្រមចំនួន១ត្រីមាស ពោលគឺនឹងចេញនៅត្រីមាសទី៣ ឆ្នាំ២០១៨។ សមត្ថភាពរបស់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងការអនុវត្តឱ្យបានសម្រេចតាមការកំណត់នេះនឹងបន្តអាស្រ័យលើអង្គភាពគាំទ្រដទៃៗទៀតដែលមានបុគ្គលិកពេញលេញ ហើយអង្គជំនុំជម្រះមានចំនួនបុគ្គលិកដូចពេល

បច្ចុប្បន្ន៖ ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះកត់សម្គាល់ថាបញ្ហានានា រួមទាំងហិរញ្ញវត្ថុ បុគ្គលិក និង ការបកប្រែ សាលក្រមទៅជាភាសាខ្មែរ អាចតម្រូវឱ្យមានការពន្យារពេលរហូតដល់ត្រីមាសទី៤ឆ្នាំ២០១៨។

ខ. សំណុំរឿង០០៣ និង សំណុំរឿង០០៤

៣៨ លុះត្រាតែមានសេចក្តីសម្រេចថាតើ សំណុំរឿង០០៣ និង/ឬ ០០៤ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ បើមិន ដូច្នោះទេ យើងមិនអាចស្មានទុកបានទៅលើរយៈពេលសម្រាប់បញ្ចប់ការជំនុំជម្រះក្តីទាំងនេះបាន ឡើយ។ ការវាយតម្លៃលើពេលវេលាដែលតម្រូវ អាចផ្អែកទៅលើចំនួនចុងចោទ ភាពស្មុគស្មាញនៃ អង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់នៃបទចោទ ដែលមានចែងនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។

V. ផែនការបញ្ចប់បណ្តឹងសាទុក្ខ

ក. សំណុំរឿង០០២/០២

៣៩ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលព្យាករនៅពេលនេះថា បណ្តឹងសាទុក្ខ (មួយឬច្រើន) ប្រសិនបើដាក់ ប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ នឹងមានចំនួនតិចបំផុត ដោយសារពេលវេលានិងធនធាន ដូចក្នុងសំណុំរឿង០០២/០១ ដែរ។ រហូតទាល់តែចេញសាលក្រម ក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ទើបមានលទ្ធភាពសម្រាប់ភាគីដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តី សម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅក្នុងសំណុំរឿងនោះ ដែលត្រូវតែសម្រេចនៅក្នុងរយៈពេល បីខែ កំណត់ដោយច្បាប់ ពន្យារពេលបួនខែក្នុងករណីពិសេស។

ខ. សំណុំរឿង០០៣ និងសំណុំរឿង០០៤

៤០ ប្រសិនបើសំណុំរឿង០០៣ និង/ឬ ០០៤ បន្តទៅមុខរហូតដល់ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះនោះ បណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ភ្លាមៗឬបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចកើតឡើង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដោយហេតុថាយើងមិនដឹងថាសំណុំរឿងណាមួយដំណើរការរហូតដល់ ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ និងមិនដឹងពីបទចោទណាខ្លះនោះ វាហាក់ដូចជាជាប់ពេកក្នុងការផ្តល់នូវការ ប៉ាន់ស្មានចំពោះពេលវេលាដែលតម្រូវក្នុងការសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខណានៃសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធ។

VI. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

- ៤១ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួនពីរក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ គឺ (i) ការចេញសាលក្រម និង (ii) ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលអាចមានប្រឆាំង នឹងសាលក្រម។ ចំពោះសំណុំរឿង ០០៣, ០០៤/០១, ០០៤/០២ និង ០០៤ យើងរំពឹងថានឹង សម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួន៤ គឺ (i) ការចេញដីកាដោះស្រាយសម្រាប់សំណុំរឿង ០០៣ ប្រឆាំងនឹង មាស មុត ដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់ កិច្ចនីតិវិធី, (ii) ការចេញដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០២ ប្រឆាំងនឹង អា អាន ដែល សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី, (iii) ការចេញដីកា ដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ប្រឆាំងនឹង យីម ទិត្យ ដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេច បញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី និង (iv) ការសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលអាចមាន ប្រឆាំងទៅនឹងដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០១ ពាក់ព័ន្ធនឹង អ៊ឹម ចែម ដោយមានសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងការបញ្ជូនសំណុំ រឿងទាំងនេះទៅ ជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី។
- ៤២ នៅឆ្នាំ២០១៩ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗចំនួន៣ គឺការចេញសេចក្តីសម្រេចទៅ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ នៅក្នុង (i) សំណុំរឿង ០០៤/០២ ពាក់ព័ន្ធនឹង អា អាន (ii) សំណុំរឿង ០០៣ ពាក់ព័ន្ធនឹង មាស មុត និង សំណុំរឿង០០៤ ពាក់ព័ន្ធនឹង យីម ទិត្យ ជាមួយ នឹងសេចក្តីសម្រេចថាតើត្រូវបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬបញ្ចប់កិច្ចនីតិវិធី។
- ៤៣ នៅឆ្នាំ២០២០ យើងរំពឹងថានឹងសម្រេចបានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗមួយ គឺ (i) ការចេញសាលដីកាក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២។
- ៤៤ ក្នុងករណីដែលសំណុំរឿង០០៣ និង សំណុំរឿង០០៤ ត្រូវបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ ទាំងមូល ឬដោយផ្នែក ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់សំណុំរឿងទាំងនេះនឹងត្រូវព្យាករនៅពេលនោះ។
- ៤៥ ព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗដែលបានព្យាករ មានបង្ហាញជូនក្នុងតារាងដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងផែនការនេះ។

តារាងកំណត់ពេលវេលាតាមការគ្រោងទុកដែលរួមមានព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗ

គម្រោងបញ្ចប់ផែនការ កំណែលើកទី ១៦ - ថ្ងៃទី៣១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨

សំណុំរឿង	២០១៧				២០១៨				២០១៩				២០២០			
	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤	ត្រីមាស១	ត្រីមាស២	ត្រីមាស៣	ត្រីមាស៤
សំណុំរឿង០០២/០២	ដំណាក់កាលជំនុំជម្រះ (ក)								ដំណាក់កាលមណ្ឌីតសាឡុយ (គ)							
(ក) សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ការពិភាក្សាវេទនា																
(ខ) សាលក្រម																
(គ) កាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់មណ្ឌីតសាឡុយប្រឆាំងនឹងសាលក្រម																
(ឃ) សាលដីកា																
សំណុំរឿង០០៣ មាស ធុត									មណ្ឌីតនូវសំណុំរឿង ដីកាដោះស្រាយ (ខ)							
សំណុំរឿង ០០៤/០១ គឹម ថែម					មណ្ឌីតនូវសំណុំរឿង ដីកាដោះស្រាយ (ខ)											
សំណុំរឿង០០៤/០២ អា អា									មណ្ឌីតនូវសំណុំរឿង ដីកាដោះស្រាយ (ខ)							
សំណុំរឿង០០៤ យីម ទិក្ស									មណ្ឌីតនូវសំណុំរឿង ដីកាដោះស្រាយ (ខ)							

- (ក) ដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៣, ០០៤, ០០៤/០២
- (ខ) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះទៅលើដីកាដោះស្រាយ
- (គ) សំអាងហេតុពេញលេញសម្រាប់ដីកាដោះស្រាយក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០១ បញ្ជូនទៅថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧